

DET KONGELIGE ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref
202004605

Vår ref
24/169-

Dato
26.06.2024

Vedtak i klagesak om konsesjon til Vinkelfallet kraftverk, Ringebu kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) ga 15. september 2023 Gudbrandsdal Energi Produksjon AS konsesjon for videre drift av Vinkelfallet kraftverk.

Kraftverkseier påklaget deler av vedtaket. NVE har vurdert klagen uten å finne grunn til å endre vedtaket, og har oversendt saken til departementet for endelig avgjørelse.

Bakgrunn

Vinkelfallet kraftverk ligger i elva Våla i Ringebu kommune og har en midlere årsproduksjon på 25 GWh. Kraftverket er eid av Gudbrandsdal Energi Produksjon AS. Det har vært kraftproduksjon i Våla siden 1910, da det ble etablert en inntaksdam i fossen som er storørretens naturlige vandringshinder i vassdraget. I 1983 ble kraftverket opprustet, og påvirket del av vassdraget økte. Kraftproduksjonen er uten reguleringsmuligheter. Kraftverket har ingen egen konsesjon etter vassdragslovgivningen, men har en anleggskonsesjon fra etter energiloven. Anleggskonsesjonen har tilleggsvilkår fra 1989 som, blant annet, søker å hensynta storørreten i vassdraget.

Vedtak om innkalling

I 2017 mottok NVE krav fra Gudbrandsdalen Sportsfiskeforening, Storørret Norge, Forum for Natur og Friluftsliv Oppland, Lågens venner og Vern Nedre Otta. Organisasjonene krevde at Vinkelfallet ble kalt inn til konsesjonsbehandling i medhold av vannressursloven § 66. Kravet fikk støtte fra Norges Jeger- og Fiskerforbund og Statsforvalteren i Innlandet. Begrunnelsen for kravet var at det manglet nødvendige virkemidler for å ivareta storørreten i Våla. Det ble pekt på gjentatte driftsstans i kraftverket med påfølgende stranding av fisk, en omløpsventil med for liten kapasitet, manglende gytegrus og lav minstevannføring.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@ed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
ed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Hege Eiken
Hartveit
22 24 63 13

NVE mente at det forelå et «særlig tilfelle», jf. vannressursloven § 66, og i vedtak av 31. oktober 2019 kalte NVE inn Vinkelfallet kraftverk til konsesjonsbehandling. Gudbrandsdal Energi Produksjon AS ble bedt om å utarbeide en søknad om konsesjon for videre drift av anlegget. I vedtaket presiserte NVE at søknaden skulle inneholde forslag til løsninger som skal ivareta levetilstandene for storørretbestanden i Våla.

Søknad om konsesjon

NVE mottok den endelige søknaden den 31. juli 2021. I søknaden foreslås det å øke minstevannføringen nedstrøms Vinkeldammen fra 30 l/s til 100 l/s om vinteren og 300 l/s om sommeren, at det etableres en årlig vannbank på 1 mill. kubikk som skal sikre lokkeflommer for gytefisk og at det installeres en ny omløpsventil i kraftverket med en kapasitet på 2,2 m³/s.

Søknaden ble lagt ut på høring og offentlig ettersyn i perioden mellom 16. august og 5. oktober 2021. NVE var på befaring den 16. august 2022. Høringspartene er positive til fortsatt drift av Vinkelfallet kraftverk, men på visse vilkår. Uttalelsene går på behovet for høyere minstevannføring enn det søker mener er tilstrekkelig, omløpsventilen må ha større kapasitet, det må gjennomføres biotoptiltak og forholdene rundt en eventuell fjerning av den gamle dammen og rør fra 1910 må utredes. Gitt de rike forekomstene av naturtyper oppstrøms, påpeker Statsforvalteren behovet for mer kunnskap om det terrestriske naturmiljøet i bekkekløften som kraftverksdriften frafører vann.

Konsesjonsvedtak med vilkår om avbøtende tiltak

I konsesjonsbehandlingen slår NVE fast at det er store miljøverdier både av nasjonal og internasjonal interesse langs vassdraget. Likevel mener NVE at det er mulig å gjøre tilpasninger av kraftverksdriften som både hensyntar kraftproduksjon og miljøverdiene som er tilknyttet vassdraget. For å sikre tilstrekkelige vandringsmuligheter for gytefisk, stor sannsynlighet for årlig gyting og gode oppvekstmuligheter for ørretungene, mener NVE at det er nødvendig med en minstevannføring på 600 l/s i sommerperioden (1. mai til 20. oktober). I resten av året er det nødvendig at det slippes en minstevannføring på 400 l/s. NVE mener denne mengden vann må til for at man med stor sannsynlighet skal sikre gytegrøpene mot tørrlegging/frysing og gi tilstrekkelig vinterhabitat for storørretungene.

Det var enighet mellom søker, høringspartene og NVE om at en vannbank på inntil 1 mill. kubikk er et godt avbøtende tiltak. I tillegg til lokkeflommer, mener NVE at denne også kan nyttes til å sikre noe høyere minstevannføring i sårbare perioder på sommeren for storørretungene (f.eks. i perioder med veldig høy vanntemperatur) og om ny kunnskap om det terrestriske naturmangfoldet i bekkekløften nedstrøms Vinkeldammen viser at vannbanken kan bidra til bedre habitatforhold for disse artene. NVE mente videre at med tilstrekkelig minstevannføring oppstrøms kraftverket, så blir disse områdene de mest verdifulle for storørreten. NVE fant at søkers forslag til kapasitet på omløpsventilen, på 2,2 m³/s, er tilstrekkelig for å hindre tørrlegging av elv og fisk nedstrøms kraftverket. Konsesjonsvilkårene vil ifølge NVEs vedtak koste kr 2,85 mill. i engangsinvesteringer og gi et årlig produksjonstap på 3,51 GWh. Gitt produksjonen i kraftverket, mener NVE at en

produksjonsbegrensning på 3,51 GWh/årlig ikke er ubetydelig. Tiltakene vil være relativt tyngende og kostbare for konsesjonæren. Men NVE mener at disse avbøtende tiltakene er nødvendige for at fordelene med fortsatt drift skal være større enn ulempene kraftproduksjonen fører med seg for naturmangfoldet i og ved vassdraget. I konsesjonsspørsmålet la NVE avgjørende vekt på størrelsen i vassdraget. Sannsynlighet for økt habitatgrunnlag for de sjeldne, men rike botaniske forekomstene oppstrøms Vinkeldammen kommer i tillegg til dette.

Med fastsetting av disse vilkårene mente NVE at fordelene med fortsatt drift av Vinkelfallet kraftverk var større enn ulempene for allmenne og private interesser og vi kunne gi konsesjon i medhold av vannressursloven § 25, jf. også § 8.

Klagen

Gudbrandsdal Energi Produksjon AS, heretter kalt 'klager', fremmet den 6. oktober 2023 en klage på deler av NVEs vedtak. Klagen retter seg mot størrelsen på minstevannslippene. Klager anerkjenner de store miljøverdiene som påvirkes av kraftverket, men mener disse blir godt ivaretatt med vannslippene som de argumenterte for i søknaden. Disse størrelsene reduserer den konsesjonsgitte produksjonsbegrensningen med 2 GWh til 1,5 GWh. Videre hevder de at kostnadene til engangsinvesteringene nå har økt til om lag kr 4 mill. fra kr 2,85 mill. på søknadstidspunktet. Klager mener konsesjonsvilkårene er uforholdsmessig tyngende.

Klager hevder vintervannføringen på 400 l/s vil gi mer ustabile forhold i elveleiet enn 100 l/s. Dette begrunnes med at kraftverket må stoppe opp og slippe vann over dammen når tilsiget er mindre enn summen av kraftverkets minste slukeevne og minstevannføringen. Videre er de ikke enige med NVE i at det er vesentlig forskjell på vanndekket areal mellom slippene av 600 l/s og 300 l/s. De hevder det da er strykene som blir mer konsentrerte, ikke de vanndekkede arealene.

Klager viser til de nasjonale føringene og at det skal utvises forsiktighet med innkalling som medfører krafttap. Videre at hensynet til eksisterende kraftproduksjon i et klimaperspektiv og økonomiske virkninger for konsesjonær og samfunn skal vektlegges.

De ber om at den delen av konsesjonsvedtaket som går på plan for innsending av detaljløsninger for minstevannslipp og omløpsventil, gis oppsettende virkning til vedtaket er endelig. Dette begrunnes med at størrelsen på minstevannslippet er vesentlig for denne planleggingen og det er nødvendig å se anordningene for minstevannslipp og omløpsventil i sammenheng, for eksempel ved at det er behov for å tømme vannveien.

NVEs vurdering av klagen

NVEs merknader gjengis i sin helhet:

«Hovedbegrunnelsen for klagen er at klager mener størrelsen på minstevannføringsslippet er unødig stort og fører med seg for stor begrensning for kraftproduksjonen. Som vi vil understreke er NVE uenig i dette.

Klager har rett når det påpekes at NVE ikke hadde sett at inndelingen i ungfiskundersøkelsene til Norum m.fl. (2016) var inndelt i årsyngel og eldre ungfisk. For å få et enda bedre kunnskapsgrunnlag til å behandle klagen tok NVE kontakt med Statsforvalteren i Innlandet og fikk oversendt en rapport som viser el-fiskedata for årene 2015 til 2022 (Statsforvalteren, 2022) og Statsforvalteren opplyste om årets undersøkelser (Ine C.J. Norum pers.medd).

Alle de fire stasjonene hvor det har blitt gjort årlige undersøkelser, er oppgitt til å ha velegnet habitat for ørret (Norum m.fl., 2016). Fangstene er få, slik at hver enkelt fisk utgjør en stor andel. Det blir ikke registrert årsyngel hvert år på hver stasjon, ei heller i det hele tatt på utbygd strekning (se tabell 1 i vedlegg). Vi tolker dataene til at det ikke foregår gyting årlig, og at produksjonen i vassdraget er lav. Dette er naturlig gitt lav vannføring og lite vanndekt areal, i tillegg til lav vinteroverlevelse. Vi mener dette underbygger NVEs vurdering i vårt «bakgrunn for vedtak»-notat.

Videre kan man ikke sette likhetstegn mellom at det registreres gyting eller årsyngel med at det er storørret som står bak de gytingene som foregår. Det kan like gjerne være stasjonær, småvokst ørret som står bak. Det vil ikke ungfiskundersøkelsene alene gi svar på. NVE mener det er faglig grunnlag for at det må mer vann til enn den gjeldende minstevannføringen for at gytefisk på flere kilo – som har regulær næringsvandring til Gudbrandsdalslågen, Losna og/eller Mjøsa – skal kunne vandre opp, ha suksessfull gyting og at ørretungene skal ha tilfredsstillende habitat tilgjengelig for å vokse opp. Vi viser til vår drøfting i konsesjonsvedtaket for hva vi mener er nødvendige størrelser på slipp av minstevannføring.

Vassdragsnaturen er dynamisk, og naturen her er tilpasset de stadig endrede vannføringene og klimatiske forhold den blir utsatt for. Vi deler ikke klagers bekymring for at den konsesjonsgitte minstevannføringen vil gi mer ustabile forhold i elveleiet. Snarere tvert imot. Vi mener det er positivt med økt dynamikk i og ved vassdraget for både fisk og annet naturmiljø.

NVE anerkjenner den siste tids prisvekst, men vi kan ikke se at størrelsen på minstevannføringen bidrar til å øke engangsinvesteringene vesentlig.

NVE konstaterer at klager ikke er enig i vår vurdering om hvilke minstevannføring som må til for å sikre og ivareta storørretbestanden. Videre at dronedokumentasjonen på de forskjellige vannføringene tolkes på forskjellig vis. Når det kommer til disse vurderingene, samt våre vurderinger knyttet til avveiningen mellom fortsatt produksjon av fornybar energi og hensynet til miljøverdiene med nasjonal- og internasjonal verdi langs 5 vassdraget, viser vi til vår drøfting og vurderinger i «Bakgrunn for vedtak» av 15. september 2023.»

Departementets vurdering

Departementet har kompetanse til å prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

Status for storørret

Storørret er en form for ørret som nokså tidlig i livet starter å spise annen fisk, og derfor vokser seg mye større enn vanlig for ørret i Norge. Storørret har ikke egen omtale i Norsk rødliste.

Miljødirektoratet har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) utarbeidet et forslag til strategi for bevaring og utvikling av bestandene av storørret i Norge. Vannkraftregulering og fiske blir i Miljødirektoratets forslag utpekt som de to viktigste faktorene som påvirker utviklingen for storørret negativt.

I Miljødirektoratets strategi er det hentet elementer fra lakse- og sjørørretforvaltningen, og det foreslås for eksempel å utpeke nasjonale storørretvassdrag blant de bestandene med størst verdi. Storørreten i Mjøsa, med tilhørende elver, er blant de 12 foreslåtte kandidatene. Storørreten i Våla er en del av Mjøsas «metapopulasjon» av storørret.

Statsforvalteren opplyser i sin høringsuttalelse til konsesjonssøknaden datert 15. oktober 2021 at storørretstammen i Våla tidligere var livskraftig, men at bestandsstørrelsen i dag er kritisk lav. Hovedårsaken til den svake bestandsstatusen er utbyggingen av Vinkelfallet kraftverk og fysiske inngrep i elveløpet på strekningen gjennom Ringebu sentrum.

Botaniske forekomster i elvekløften

Statsforvalteren peker på behov for nærmere undersøkelser av bekkekløfter i sin høringsuttalelse til konsesjonssøknaden datert 15. oktober 2021 og gjengis her:

«Kunnskapsgrunnlaget når det gjelder botaniske forekomster i elvekløfta er beskjeden, og hensynet til botaniske verdier er lite berørt i søknaden. Utformingen av kløfta tilsier imidlertid at det er sannsynlig at det er forekomster av rødlistede arter av typisk elvekløftvegetasjon til tross for utbyggingen. Med dagens manøvreringsreglement er det imidlertid ikke sannsynlig å finne arter som normalt er knyttet til fosserøyksoner. Vi mener det er behov for nærmere kartlegging av vegetasjonen i den berørte delen av elvekløfta. Vi ser det likevel som forsvarlig at konsesjonssøknaden kan behandles nå, utfra en antagelse om at det er fuktighetskrevende vegetasjon i kløfta, og at nærmere undersøkelser kan gjennomføres som pålegg etter at konsesjonen er gitt.»

Vanndirektivet

I vannforvaltningsplanen er Våla nedstrøms Vinkeldammen delt inn i to vannforekomster, det er utløpet av kraftverket som skiller disse to vannforekomstene. Begge vassdragsdelene er sterkt modifiserte (SMVF) og har en miljøtilstand som er kategorisert som «moderat økologisk potensial». Oppstrøms kraftverket er kategoriseringen basert på påvirkningene kraftproduksjonen har på vassdraget med svært lite vann i store deler av året som resultat. Reguleringseffekter og kanaliseringer nedstrøms kraftverket er årsaken til at vassdraget i dag ikke når miljømålet.

Den reviderte vannforvaltningsplanen for Innlandet og Viken, 2022-2027, viderefører miljømålene og fristen for oppnåelse av disse fra forrige planperiode, jf. KLDs godkjenning av planen 31. oktober 2022. Våla nedstrøm Vinkeldammen står på vedlegg 2, som lister opp vannforekomster med miljømål som kan medføre krafttap. De tiltakene som er listet opp i vann-nett som kan bidra til at vannforekomstene skal nå miljømålet er: etablering av buner og skjul, utsetting av stein, etablere djupål, terskler, buner og stabil minstevannføring.

Forholdet til naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven er det et mål om at mangfoldet av naturtyper (§ 4) og arter og deres genetiske mangfold (§ 5) skal ivaretas. Videre følger det av § 7 skal alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere de planlagte tiltakene opp mot naturmangfoldloven sine prinsipper, jf. § 7 og §§ 8 til 12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapporter, høringsuttalelser, samt departementets observasjoner under befaringen og egne erfaringer. Etter departementets vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet og fatte vedtak. Departementet mener at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8. Dermed vurderer vi at det ikke foreligger fare for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, og «føre-var-prinsippet» i loven § 9 kommer ikke til anvendelse.

I behandlingen av saken har departementet derfor sett på tiltak som kan gjøre videre drift akseptabel. Gjennom å pålegge en tilstrekkelig minstevannføring nedstrøms Vinkeldammen, mener departementet at det vil legges til rette for en forvaltning som er i tråd med naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Tiltak for å bedre forholdene for storørret

Fra kraftverket og ned til utløpet av Lågen er strekningen sterkt kanalisert og flomforbygd. Dette er gamle inngrep fra mange tiår tilbake og ikke relatert til kraftverksdriften. Hensikten med flomforbygningene var og er å sikre Ringebu sentrum og viktig infrastruktur mot flom. For fisken i Våla har forbygningene derimot hatt store negative konsekvenser ved at elven har blitt en homogen kanal, og kvaliteten på leveområdene for fisk dermed er sterkt redusert. Den homogene kanalen bidrar også til å forsterke problemene med stranding som følge av raske vannstandsvariasjoner.

I 2016 ble det gjort biotoptiltak på den flomforbygde strekningen med blant annet etablering av buner/strømvåbøyer, terskler for å skape mer variasjon med styrk og kulper, samt etablering av djupål. Dette var et samarbeidsprosjekt mellom Ringebu kommune, NVE, Statsforvalteren, klageren og grunneierlag. Målet med tiltaket var å gi bedre skjulmuligheter for fisk og bidra til å redusere strandingsproblematikken.

Regulanten opplyser i sin konsesjonssøknad om en rekke tiltak som er gjort for å bedre forholdene for storørret i Våla. Tidligere forekom det raske vannstandsvariasjoner som følge av utfall av kraftstasjonen, andre driftsproblemer og vedlikeholdsarbeid. Dette er utbedret gjennom installasjon av nytt kontrollanlegg i tillegg til bedre rutiner med blant annet gradvis nedkjøring av kraftverket ved planlagt vedlikehold. Det er også installert en omløpsventil for å forhindre tørrlegging av elven ved stans i kraftverket. Omløpsventilen på 0,6 m³/s er av statsforvalteren vurdert å ha for liten kapasitet og regulanten har satt i gang en utredning som ser på tekniske muligheter og kostnader knyttet til å installere en ny ventil med større kapasitet. Etter en kost-nytte vurdering har regulanten foreslått å installere en omløpsventil med kapasitet på 2,2 m³/s.

Gjennom Statsforvalterens «*Bedre bruk*»-prosjekt ble det i 2018 gjennomført habitatkartlegging i Våla fra kraftverksutløpet og ned til Gudbrandsdalslågen (Lie m.fl., 2019). Det ble konkludert med at vassdragssegmentet har gode skjulmuligheter for ungfisk, men det var svært få områder med godt gytesubstrat. Med utgangspunkt i funnene i habitatkartleggingen (Lie m.fl., 2019) samarbeidet klageren og Gudbrandsdal Sportsfiskeforening og i 2018 og 2019 ble det lagt ut gytegrus på hensiktsmessige plasser i elva nedstrøms kraftverket.

Minstevannføring

Departementet legger til grunn at det er et nasjonalt hensyn å sikre og styrke storørreten. Det er gjort en rekke grep for å gjøre forholdene for storørret bedre. Departementet mener at de utførte og planlagte tiltakene er nødvendige for å bedre forholdene for storørreten i Våla, men at dette ikke er tilstrekkelig for at bestanden skal komme opp på et akseptabelt nivå. I likhet med regulanten, statsforvalteren og NVE mener også departementet at den reduserte vannføringen i elven er en flaskehals for storørreten og bør økes.

Pålegg om minstevannføring må være knyttet til skader forårsaket av utbyggingen, og kostnadene ved pålegget må stå i rimelig forhold til tiltakets skadevirkninger og til nytten av pålegget.

Fiskens habitatkrav, og dermed vannføringsbehov, varierer gjennom året. Behovet for vannføring er størst under smoltutvandringen og i vekstperioden på sommeren. Om vinteren skal vannføringen primært sikre at gytegrøpene ikke fryser til og gi tilstrekkelig vinterhabitat for ungfisk.

NVE mener det er svært viktig å legge til rette for gode forhold for gytevandring av storvokst fisk, sikre stor sannsynlighet for årlig gyting og god overlevelse av ungfisk gjennom året. De påpeker at det er stor ørret som skal gyte i Våla, og at det krever tilstrekkelig vanddekket areal og vanddyp både for å få fisken til å vandre opp, men også for å skape gode gyteplasser. For ungfisk mener NVE at det må være tilstrekkelig vanddekt areal for produksjon av næringsdyr og at det skapes gode leveområder med skjulmuligheter. NVE har derfor satt som vilkår i konsesjonen på slipp av minstevannføring på 0,6 m³/s i Våla i perioden 1. mai til 20. oktober. Resten av året har NVE satt vilkår om at det skal slippes en

minstevannføring på 0,4 m³/s. Denne vintervannføringen mener NVE med stor sannsynlighet vil sikre gytegrupene mot tørrlegging/innfrysing og sørge for tilstrekkelig vinterhabitat for ungfisk. For å hensynta hele bekkekløftmiljøet, har NVE satt som vilkår på at minstevannføringen skal slippes fra Vinkeldammen.

NVE har beregnet produksjonstapet for det fastsatte minstevannslippet til å bli 3,51 GWh årlig sammen med en kostnad i engangsinvesteringer på 2,85 MNOK. Søkers forslag på 0,1 m³/s vinterstid og 0,3 m³/s sommerstid, gir et årlig tap på 1,5 GWh og kostnad i engangsinvesteringer på 4 MNOK.

Klager hevder vintervannføringen på 0,4 m³/s vil gi mer ustabile forhold i elveleiet enn 0,1 m³/s. Dette begrunnes med at kraftverket må stoppe opp og slippe vann over dammen når tilsiget er mindre enn summen av kraftverkets minste slukeevne og minstevannføringen. Videre er de ikke enige med NVE i at det er vesentlig forskjell på vanddekt areal mellom slippene på 0,6 m³/s og 0,3 m³/s. De hevder det da er strykene som blir mer konsentrerte, ikke de vanddekkede arealene.

Regulanten anerkjenner de store miljøverdiene som påvirkes av kraftverket, men mener at disse vil bli godt ivaretatt med slipp på henholdsvis 0,3 m³/s og 0,1 m³/s.

Statsforvalteren mener som NVE at krav til minstevannføring bør settes på strekningen fra inntaksdammen til kraftverksutløpet på 0,6 m³/s, men i perioden f.o.m. 15. april t.o.m. 19. oktober. De hevder en tidligere start på sommerperioden vil forhindre tidlig algeoppblomstring. Statsforvalteren mener imidlertid at minstevannføring på vinterstid bør settes til 0,3 m³/s og at dette er tilstrekkelig nivå.

Departementet viser til at Q95 sommer i Våla er 1,8 m³ /s og om vinteren er Q95 0,48 m³ /s. Til sammenligning er alminnelig lavvannføring 0,55 m³ /s. Vålas nedbørfelt ligger i et område med typisk innlandsklima med stabile vintervannføringer som avtar jevnt mot et minimum på senvinteren. Det ble prøvd slipp av 0,1, 0,2-0,25, 0,4-0,5, 0,6 og 1,0 m³/s. Etter å ha sett dokumentasjonen på prøveslippet vurderer departementet i likhet med NVE, at Q95 sommer vurderes å ikke gi en representativ minimumsvannføring for vassdraget. Departementet mener den er uforholdsvismessig høy ettersom nedbørfeltet er stort, og dette bidrar til å fordrøye vannføringen. Departementet mener derfor at dette kan gi et misvisende bilde av vannføringen i Våla gjennom sommeren, blant annet fordi mye av denne vannføringen kommer i snøsmeltingen.

Departementet legger til grunn at Vinkelfallet kraftverk med sin utbygging på 1980-tallet har ført til store inngrep i et område med nasjonale naturkvaliteter. Vi registrerer at dersom Statsforvalteren skulle uttalt seg til en søknad om etablering av nytt kraftverk i dag, helt klart ville frarådd tillatelse til utbygging. Departementet mener imidlertid at et produksjonstap på 3,51 GWh årlig, som tilsvarer 14 prosent av totalproduksjonen er høyt, og mener det er grunn til å vurdere om andre vannslipp vil kunne sikre en forbedring for ørreten, uten at krafttapet blir så høyt.

I samråd med statsforvalteren ble det vurdert at prøveslipp av minstevannføring burde skje i intervallet mellom 0,1-0,6 m³/s. Departementet legger derfor til grunn at minstevannføringer med god miljøeffekt og akseptable produksjonstap kan finnes innenfor disse alternativene.

Elvestrekningen går i et trangt gjel, og slik departementet vurderer strekningen fungerer det bra som habitat for fisk, selv med relativt lave vannføringer. Departementet mener at dagens lekkasjeslipp på 0,03 m³/s er for lavt til å gi gode levekår for storørreten. En økning til 0,3 m³/s sommerstid, er betydelig høyere enn dagens regime. I likhet med statsforvalteren og NVE mener departementet dette er for lavt for å kunne ivareta hensynet til fisken. Slik departementet vurderer dronevideoene og bildematerialet er det størst forskjell i vanddektareal fra 0,1 – 0,2 m³/s og mindre forskjell fra 0,2 til 0,4 og videre opp til 0,6 m³/s.

Når det gjelder vannhastighet mener vi materialet viser at den får størst effekt fra 0,4 – 0,6 m³/s. Lokkeflom for gytefisk vil sammen med minstevannføringsslippet, gi effekt for oppvandrende gytefisk. Departementet mener derfor at et minstevannføringsslipp på 0,4 m³/s sommerstid og 0,2 m³/s vinterstid vil være tilstrekkelig for å gi en vesentlig forbedring av forholdene for storørreten på elvestrekningen, samtidig som krafttapet på 1,92 GWh ikke blir for stort.

Departementet finner det ikke sannsynliggjort at nytten øker vesentlig ved å øke vannføringen fra 0,4 til 0,6 m³/s på sommeren og tilsvarende fra 0,2 til 0,4 m³/s på vinteren. Krafttapet derimot øker betydelig. Departementet mener derfor at forslaget er tilstrekkelig for å få til en vesentlig forbedring. Basert på tallene i NVEs vedtak vil dette gi et produksjonstap på om lag 1,92 GWh årlig som tilsvarer noe over 7 prosent av totalproduksjonen.

Departementet mener som NVE at skiftet mellom vinter- og sommervannføring skal skje 1. mai og at perioden for sommervannføringen bør gå ut gyteperioden og vare til 20. oktober.

Departementets vedtak

Klagen fra Gudbrandsdal Energi Produksjon AS tas delvis til følge. Departementet stadfester delvis NVEs vedtak om slipp av minstevannføring i Vinkelfallet kraftverk. Departementet fastsetter en minstevannføring på 0,4 m³/s i tiden 1. mai til 20. oktober. Resten av året skal minstevannføringen være 0,2 m³ /s. Minstevannføringen skal slippes så nær Vinkeldammen som mulig. Oppdatert vassdragskonsesjon i tråd med departementets vedtak følger vedlagt.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Eiken Hartveit
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Hafslund E-CO AS
Innlandet fylkeskommune
Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet
Ringebu kommune
Statsforvalteren i Innlandet

Adresseliste

Gudbrandsdal Energi Produksjon AS	Strandgata 39	2640	VINSTRÅ
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstuen	0301	OSLO